

EESTI LOODUS

Metsatulekahjud Eestis ja välismaal: kuidas üks mets põlema läheb?

Keskkonnaministeerium ja KIK

26. okt. 2020 kell 13:26

Jaga Facebookis

Saada e-kirjaga

2018. aasta Pillalalu põleng. Tuli on levinud ka üle kraavi, mis niiskemate ilmade puhul võiks toimida tuletakistusribana. Pilt pärineb RMK kroonikafotode seast. Kaupo Kikkas.

Metsatulekahjudega meenuvad esmajoones suured põlengud Austraalias, Californias ja Venemaal. Kuid ka Eesti metsades on tuli teinud palju laastamistööd.

Rohkem uudiseid metsatulekahjudest kuuleme kevadel ja suvel, samas praegugi tasuks lehti põletades ning aiakoristust tehes olla ettevaatlik.

Kusjuures pea 100% Eestis puhkevatest põlengutest on inimese põhjustatud. Kuidas siis ikkagi tuli metsas lahti läheb ning mida saaksime ette võtta, et seda vältida?

Menüü ● Geenius ● Auto ● Digi ● DigiPRO ● Diktor ● Kodu ● Raha ● Rohe ● Tervis

projekti raames läbi metsatulekahjude ennetamise teemalisi koostisi. Tema sõnul puukes see periood kokku ca 1300 tulekahju, mille tagajärjel põles mitmel aastal maha mitu tuhat hektarit metsa.

Parro oletab, et põhjuseks võisid olla kuivemad ilmad ja palju inimesi matkamas. Päästeameti kriisikommunikatsiooni ekspert Kristin Rammus lisab, et positiivset mõju on metsatulekahjude vähenemisele on avaldanud ka kulu põletamise keelustamine.

Arvud on jäänud väiksemaks, sest meie teadlikkus tule ohtlikkusest on suurenenud. Osalt on see ka tänu projektile LIFE+ FFPE, mis toimus aastatel 2010–2012. Veel ühe põhjusena, miks põlenguid on vähemaks jäänud, toob Parro välja asjaolu, et tule tekkeks ja levikuks pole olnud soodsaid tingimusi.

Keskkonnaagentuuri andmetel registreeriti Eestis aastatel 2011–2018 ligi 600 põlengut 750 hektaril. “Keskmiselt on põlengu suuruseks veidi üle ühe hektari,” selgitab Parro.

Viimastel aastatel on toimunud ka suuremaid põlenguid, mille kustutamine on kestnud päevi. “Need on olnud põhjustatud pikkadest kuivaperioodidest, mille tõttu looduslikud tuld takistavad paigad nagu näiteks niiskemad metsaalad, on samuti kuivad,” räägib Parro.

Metsapõleng Viljandimaal, 2020. Foto: Scanpix/Sakala/Elmo Riig.

Metsatulekahju põhjuseks on inimese tegevus

Ehkki me sooviksime mõelda, et metsatulekahjusid põhjustavad looduslikud tegurid, on näiteks äikesest süttinud põlenguid Eestis harva.

“Enamasti on põhjuseks ikkagi inimene,” nendib Parro. Metsatulekahju võib muuhulgas tekkida näiteks sellest, kui jätame tuleaseme pärast lõkke tegemist kustutamata või sõidame autoga tuleohtlikul ajal keelatud kohas, samuti kulu põletamisest, mis pole küll lubatud, aga ometi seda tehakse.

Kõigist neist olukordadest võib lendu tõusta vaid üks säde, millest piisab metsapõlengu tekkimiseks.

Nii ongi, et metsatulekahjude vältimiseks tuleb meele pidada mõned lihtsad tõed.

Kindlasti peab hoiduma tule tegemisest tuleohtlikul ajal. Selleks tuleb suvel enne metsa minekut jälgida ilmateadet ning uurida, ega avalike lõkkekohtade juurde ei ole välja pandud vastavasisulist silti.

Tuld tehes peab alati pärast kontrollima, et lõkkease oleks korralikult kustutatud. Autoga reisisid soovib Parro jälgida, et ei sõidetaks metsaalale, kus autoga liikumine on keelatud.

“Põlengu tekitamiseks ei pea tingimata suitsukoni aknast välja viskama. Piisab kuumast summutist, mis puutub kokku kuiva taimse materjaliga,” räägib Parro.

Tihti inimesed ei oska arvatagi, kui kergelt mets põlema läheb ning et ka väikesel hooletusel võivad olla väga tõsised tagajärjed.

Pea kõik metsatulekahjud Eestis saavad alguse inimeste tegevusest. Foto: Scanpix/Mailis Ollino.

Tuli võib hävitada kogu metsakoosluse

Tuli on salakaval. Kontrollitult on teda ilus vaadata. Kellele meist ei meeldiks lõket teha, küünalt põletada või ilutulestikku imetleda? Samas võib tuli hävitada absoluutselt kõik.

Tugevad põlengud võivad hävitada kogu metsakoosluse. Kui tuleroaks langevad kõik puud ja lindude-loomade elupaigad, siis peab mets oma eluringi alustama nii õelda nullist. Lagedatelt aladelt kannab tuul minema tuha ja vähegi säilinud pinnase, tekib erosioon.

Põlengu tekitatud kahju suurust mõõdetakse mitmeti. Metsapõlengu tagajärjel tekkinud kahju võib olla nii rahaline, seotud looduse taastumise või ka omaniku tunnetega.

Rahaliselt üks suurimat kahju toonud põlenguid toimus Eestis aastal 2008. Kahju ulatus 14 miljoni euroni. “Siis põles palju raskesti ligipääsetavat metsa Läänemaal, kus ilusate ilmadega liigub ka palju matkajaid ja kalastajaid,” räägib Parro.

Metsad on seal väga kuivad ja niiskemad alad kuivavad üsna kergesti läbi. Praeguseks on seal head pohla kasvukohad ning liivastele aladele on loodud kõrede elupaiku.

2020. aasta rekordilise ulatusega metsapõlengud Californias. Foto: Scanpix/AFP/Mario Tama.

Kerge põleng võib loodusele kasulik olla

Parro selgitab, et tulest põhjustatud häiringu suurus metsas sõltub põlengu tugevusest. Kerge metsapõleng võib loodusele isegi kasuks tulla – rikastada elupaiku ja mitmekesistada loomade toidulauda. Tulelembed liigid leiavad tänu põlengule uusi levikukoridore.

Parro sõnul on seesuguseid liike Eestis üsna vähe, sest tuli ei ole meie metsadele nii iseloomulik. Mõned liigid, kellele tuli võib soodsad tingimused luua siin siiski on nagu männi-soomussamblik ja sügisjooksik.

Kuna mets põleb enamasti laiguti, siis selle tulemusena tekib taimestikuta alasid, kus saavad idaneda taimeliigid, kes ei talu konkurentsi. Nii et neile taimedele teevad kohatised põlengud isegi head.

Põhjamaades ja ka Põhja-Ameerikas kasutatakse tuld ühe metsamajanduse võttena. Sellega tõrjutakse alustaimestikku ja just neid liike, kes pakuvad puudele tugevat konkurentsi. Seda nimetatakse kontrollitud põletamiseks.

Kontrollitud põletamist on rakendatud näiteks Soome projektis Light&Fire LIFE. Soomlaste projekt tegeles rannaniitude, luidete, nõmmede ja teiste päiksele avatud keskkondade elurikkuse kaitsmisega. Nii teostatigi Light&Fire LIFE projekti raames ka keskkonnajuhtimisega seotud põletamist.

Parro selgitab, et kontrollitud põletamine on tegevus, mille käigus inimene süütab ise tuulevaikse ilmaga metsas tule ja kontrollib selle liikumist soovitud suunas. “Selle võttega ühelt poolt vähendatakse tuleohtu ja teiselt poolt soodustatakse tulelembeste liikide levikut,” räägib Parro meetodist, mida Soome projektis kasutati.

Kontrollitud põletamine soodustab Parro sõnul haruldaste tulelembeste metsakoosluste säilimist. Seni pole seda võtet Eestis kasutatud, kuid kasutuselevõtmist kaalutakse.

Mida teha, kui mets põleb?

Põlengust tuleb teada anda numbril 112. Ise võib tuld kustutama asuda vaid siis, kui leek on väike, tuul ei ole tugev ning inimene on kindel, et suudab tule kustutamisel midagi ära teha.

Väikese tule saab Parro sõnul summutada ka lehtpuu okstega või näiteks auto tulekustutiga.

“Tasub meeles pidada, et tuli tekib siis, kui on täidetud kolm tingimust: on piisavalt põlevat materjali, õhku ja kuumust. Kui üks tingimus kõrvaldada, siis tuli kustub,” räägib Parro.

Metsatulekahjude kustutamine pole ka professionaalidele sugugi mitte lihtne ülesanne. Keerulistes tingimustes võetakse Parro sõnul lisaks rasketele masinatele appi ka ATVD ning veevoolikud veetakse nii kaugele metsa kui võimalik.

Maad mööda edasi liikuvat tuld aitavad kinni pidada tuletakistusribad, millelt on paari meetri laiuselt eemaldatud kogu taimestik. Selliseid pikki liivaseid või mullaseid metsa vahel kulgevaid ribasid võib Parro sõnul näha näiteks Läänemaal.

“Kui tuli on levinud turbamullaga aladele, siis on seal liikumine väga ohtlik – tuli võib hõõguda maa sees ja tuletõrjumatel on oht sisse kukkuda,” räägib Parro.

Projekt LIFE+ FFPE

Eesti projekti LIFE+ FFPE metsatulekahjude ennetamine eesmärgiks oli kokku tuua erinevad osapooled: päästjad, keskkonnainspeksioon, keskkonnaamet ja metsaomanikud.

Kuna metsaomanikud ei pruugi elada metsaga samas piirkonnas, kerkisid üles mitmed küsimused. Kuidas jõuab info põlevast metsast nendeni? Kust saada infot, kuidas ja milliste masinatega kustutama pääseb? Kes hindab kahjusid?

Projekti tulemusena on täiustatud hädaolukorra lahendamise plaani, tehtud muudatusi määrustes ja toetusmeetmetes ning täpsustatud vastutusala.

Keskkonnateadlikkuse programm KIKis

Ka KIKis on olemas keskkonnateadlikkuse programm, millest toetatakse erinevaid tegevusi, mis aitavad kaasa elurikkuse ja looduses toimivate protsesside tundmaõppimisele ning säästva keskkonnakasutuse teemade ja põhimõtete tutvustamisele.

Keskkonnateadlikkuse programmi projektikoordinaator Angelika Verš selgitab, et täiskasvanutele ja peredele suunatud toetatavad nad üle-eestiliste kampaaniate läbiviimist, samuti festivalide, loodus- või keskkonnateemaliste õhtute, perepäevade või retkede läbiviimist.

Üldharidussüsteemi õpilastele suunatud toetatakse aga loodus- või keskkonnahariduslikes aktiivõppeprogrammides ja laagrites osalemist ning haridusasutuses keskkonnateemaliste tegevuste läbiviimist.

Õppekäigud ja kampaaniad aitavad paremini mõista seda, kuidas inimkäsi loodust mõjutab ning kuidas saame seda mõju looduses liikudes vähendada.

Järgmine keskkonnateadlikkuse programmi taotlusvoor on plaanis 2021. a alguses ning voorust taotlemiseks avatavad tegevused selguvad eeldatavasti novembris. Asjakohane info avaldatakse KIKi kodulehel.

Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Märksõnad: [awaRaEst LIFE](#), [keskkonnainvesteeringute keskus](#), [keskkonnaministerium](#), [kik](#), [LIFE](#), [metsapõleng](#), [metsatulekahju](#)

SAMAL TEEMAL

Kuidas Euroopa Komisjonilt Eesti keskkonna ja majanduse edendamiseks raha taotleda?

Mida teevad lehmad Eesti suurimas kuurortlinnas?

Võõrliigid meie looduses: kust nad tulevad ja kellele neid vaja on?

 Jaga Facebookis

 Saada e-kirjaga

 Kommenteeri

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)

Oled sa **DigiPRO** või **Geenius**? [Vali sobiv tellimus siit.](#)

POPULAARSED LOOD

UUDIS

Fermi Energia soovib Viru-Nigula vallalt tuumareaktori hoonestusõigust

EESTI LOODUS

Kuidas Euroopa Komisjonilt Eesti keskkonna ja majanduse edendamiseks raha taotleda?

UUDIS

Rakvere ja Tallegg muudavad pakendid taaskasutatavateks ja vähendavad plasti hulka 200 tonni võrra

UUDIS

Kesk-Eesti suusakeskuses on lumi maas

UUDIS

Talvepealinn Otepää otsib keskväljakule jõulukuuske

UUDIS

Ilmateenistus: täna sajab nii vihma, lörtsi kui ka lund, teed on libedad ja nähtavus piiratud

VIIMATI LISATUD

Metsatulekahjud Eestis ja välismaal: kuidas üks mets põlema läheb?

26. oktoober 2020 kell 13:26

Fermi Energia soovib Viru-Nigula vallalt tuumareaktori hoonestusõigust

23. oktoober 2020 kell 09:56

Kuidas Euroopa Komisjonilt Eesti keskkonna ja majanduse edendamiseks raha taotleda?

20. oktoober 2020 kell 14:05

Rakvere ja Tallegg muudavad pakendid taaskasutatavateks ja vähendavad plasti hulka 200 tonni võrra

20. oktoober 2020 kell 12:25

Kesk-Eesti suusakeskuses on lumi maas

20. oktoober 2020 kell 10:42

Talvepealinn Otepää otsib keskväljakule jõulukuuske

19. oktoober 2020 kell 12:31

[Vaata kõiki artikleid](#)

SISUTURUNDUS

SISUTURUNDUS

Huawei FreeBuds Pro kõrvaklapid esitavad väljakutse ka kõige valjemale keskkonnamürale

SISUTURUNDUS

Huawei P smart 2021 telefoni ülevaade: sellel on kõik, mida tänapäeva inimene vajab

SISUTURUNDUS

MSI GS66 Stealth — tagasihoidliku välimuse taga peidab ennast võimas mänguriarvuti

POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

DIGI • UUDIS

Eemalda kohe: tuntud reklaamiblokeerija müüdi Türgi arendajale, kes paigaldas sinna pahavara

DIKTOR • TELE

"Appi, tuleb Hensugusta" kordab poole tunni jooksul ainult ühte ja sama nalja

AUTO • UUDIS

Politsei: udu+lähituledega näed paremini, millele sa otsa sõidad, aga reageerida ei jõua

KODU • KINNISVARA

SISUTURUNDUS

Säästa kuludelt: miks ei tasu oma elektripaketti kergekäeliselt valida?

DIKTOR • FILMID

Testi teadmisi: millistes tuntud Eesti filmides kõlavad need kuulsad tsitaadid?

G TELLIJALE

"Rannamaja: Raju reede" tegijad: see saade on liiga raju, et seda tele-eetris näidata

G TELLIJALE

Millal valmib Tallinnas uus Terminali tankla, mis firma kinnitusel kogu pealinnas kütusehinna alla lööb?

DIGI • HEA NIPP

ÄRA JÄÄ ILMA PÄEVA PÕNEVAMATEST LUGUDEST

Telli Geeniusse uudiskiri

Saadame sulle igal argipäeval ülevaate olulisematest Geeniusse teemadest.

geeniusmedia

Geenius Meedia OÜ
Ahtri 6, 10151 Tallinn
Tel 660 9797
geenius@geenius.ee

[Üldised kasutustingimused](#) • [Andmekaitsetingimused](#) • [Ettevõttest](#)

© Geenius Meedia OÜ, 2020.

Portaalid

[Geenius](#)
[Autogeenius](#)
[Digigeenius](#)
[DigiPRO](#)
[Diktor](#)
[Kodugeenius](#)
[Rahageenius](#)
[Rohegeenius](#)
[Tervisegeenius](#)

Ajakirjad

[Digi](#)
[Mood](#)
[Muki](#)

Podcastid

[Autotund](#)
[Algorütm](#)
[Digitund](#)
[Restart](#)

Sotsiaalmeedia

[Facebook](#)

Kontakt

[Toimetus](#)
[Reklaamiinfo](#)

Geeniusse portaale majutab

